Stockholm den 15 september 2026

Jordbruksverket
551 82 Jordbruksverket
Cc Gunilla Ström Hallenberg
Ann-Christine Ring

Branschorganisationen
Svensk Fågel
105 33 Stockholm
Mobil: 073-811 80 50
E-post: pia@svenskfagel.se

Plan och riktlinjer för frivillig och förebyggande hälsokontroll avseende salmonella hos matfågel

Hälsokontrollen är ett frivilligt program för att förebygga salmonella hos fjäderfä inom ramen för Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2015:17) om frivillig organiserad hälsokontroll av husdjur (saknr K 152). Hälsokontrollen har fått arbetsnamnet ”Smittskydd på gårdsnivå – ett hygienprogram för att förebygga salmonella hos matfågel” och kommer i det följande att benämnas Smittskyddsprogrammet eller enbart Programmet.

1. Programmets uppgifter

1.1 Programmets syfte

Programmet syftar till att förebygga salmonella i besättningar med kyckling och kalkon samt avelsdjur för produktionen och därmed minimera smittspridningsrisken mellan besättningar/djurutrymmen och människa.

1.2 Programmets målsättning

Programmets målsättning är att fortlöpande bidra till att bibehålla Sveriges goda status avseende salmonella, begränsa smittspridningen och underlätta sanering vid en eventuell salmonellainfektion.

1.3 Programmets omfattning

Programmet ska informera om salmonellaprogrammet, erbjuda anslutning till programmet, bedöma besättningars förutsättningar att uppfylla programmets krav och inspektera anslutna besättningar samt utföra provtagningar.

Programmets strategi är att genom hygieniska åtgärder förebygga infektioner med salmonella i de anslutna besättningarna.

Godkänd 2026-10-23 av Gudrun Wilkens

2. Programmets organisation

2.1 Kontrollorganisation

Branschorganisationen Svensk Fågel är kontrollorganisation med ansvar för programmet. *Svensk Fågel* är branschorganisationen för svensk matfågelproduktion och uppfödning och står för ca 99,5 procent av matfågelproduktionen i Sverige. Medlemmar, dvs. ej intressemedlem, består av såväl avelsföretag och kläckerier som lantbrukare och slakterier. Medlemmars samtliga anläggningar och djurutrymmen med avelsdjur, kyckling och kalkon ska omfattas av smittskyddsprogrammet.
Ansvarig veterinär vid Svensk Fågel administrerar programmet genom att;
- informera om dess innehåll,
- ansvara för beredskap för att underlätta och kvalitetssäkra rutiner vid salmonellafall,
- sammanställa de årliga rapporterna från besättningsveterinärerna,
- sammankalla till årliga Veterinär samordningsgruppen (VSG) - möten där programmets innehåll och resultat diskuteras och kalibreras tillsammans med Svensk Fågels fjäderfäexperter, fältverksamma veterinärer och det kontrollorgan som anlitas för djuromsorgsrevisioner samt
- sammanställa Årsredovisning till Länsstyrelser och Jordbruksverk om resultat av kontrollen, uppdatering av antal anslutna besättningar/hus/avdelningar, inklusive datum för obligatorisk salmonellakontroll i samtliga anslutna besättningar.

Kontrollorganisationen ansvarar för att egen personal inom programmet har den arbetsinstruktion och kompetens som krävs.

Djurägaren föreslår en kontrollveterinär som sedan utses av kontrollorganisationen. Dessa veterinärer ansvarar för minst ett årligt kontrollbesök och för den obligatoriska salmonellaprovtagningen i de fjäderfäbesättningar som deltar i programmet. Kontrollveterinärerna ska rapportera det årliga besöket till kontrollorganisationen på avsedd blankett senast den 31 januari påföljande år.

Kontrollorganisationen ansvarar för att de kontrollveterinärer som anlitas inom programmet har den arbetsinstruktion och kompetens som krävs. Utbildning och kalibrering sker årligen vid VSG-möte (Veterinär Samverkans Grupp) där fältverksamma veterinärer, kontrollorganisation och det kontrollorgan som ansvarar för djuromsorgsrevisioner träffas och diskuterar resultat och behov av uppföljning/åtgärder inom programmet.

2.2 Kontrollsektion

Kontrollorganisationen utser en kontrollsektion, med ansvarig fjäderfäveterinär som har det operativa ansvaret och under vars ledning programmet planeras och verkställs, samt tillhandahåller administrativ personal.

Programmet ska utföras opartiskt, noggrant och effektivt, vilket åligger nämnden att säkerställa genom att ta del av årliga rapporter och ekonomisk årsredovisning.

2.3 Finansiering

Ersättning för kostnader avseende löpande administration, utbildning av fältorganisationens veterinärer och årlig kontroll via fältorganisationen äskas hos Jordbruksverket.

2.4 Programmets varaktighet

Huvudmannen avser att ansvara för programmet tills vidare. Huvudmannen ska minst sex månader före årsskiftet skriftligen anmäla till Jordbruksverket om man inte längre vill ansvara för programmet.

3. Instruktion för och sammansättning av salmonellanämnden (samarbetsnämnd)

En samarbetsnämnd ska tillsättas efter förslag från huvudmannen enligt K 152 och denna ska bistå kontrollorganisationen i ärenden om programmet. Nämnden ska analysera resultat och utveckling inom programmet och vid behov föreslå ändringar i plan och riktlinjer. Nämnden kan också på eget initiativ till kontrollorganisationen anmäla förhållanden som den får kännedom om och som kan vara av betydelse för programmet. Denna rådgivande nämnds uppgifter åligger Svensk Fågels salmonellanämnd.

Nämndens ledamöter består av representanter för kontrollorganisationen och från de i branschen förekommande sammanslutningar av djurägare, så att ett så stort antal som möjligt av landets aktiva djurhållare blir representerade. Till nämndens sammanträde kallas alltid representanter från Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Statens Veterinärmedicinska Anstalt samt representant för länsveterinärerna. Vid behov kan även särskilda sakkunniga kallas. Samtliga ledamöter ska kallas att närvara vid sammanträdena.

Nämndens ordförande och sekreterare utses av kontrollorganisationens styrelse. Vid nämndens sammanträden förs protokoll. Protokoll från nämndens sammanträden skickas till alla deltagare eller de som kallats till mötet. Nämnden beslutar om hur ofta den ska sammanträda, dock minst en gång per år.

4. Anslutning till Smittskyddsprogrammet

Till programmet kan alla avels-,kyckling- och kalkonbesättningar som uppfyller gällande bestämmelser nedan anslutas. Anslutning till programmet är obligatoriskt för medlemmar inom Svensk Fågel, dock ej intressemedlem, och sker i samband med ansökan av djurhållaren om medlemskap i Svensk Fågel. Genom godkänt medlemskap i Svensk Fågel har djurhållaren skyldighet att följa de krav och skyldigheter som anges i programmet.

Medlemmarna ska följa intentionerna i Svensk Fågels kvalitets- och kontrollprogram eller motsvarande program i andra organisationer som anger krav avseende byggnadstekniska detaljer, djurmiljö, skötsel- och hygienrutiner, vilka medverkar till att i så stor utsträckning som möjligt förebygga förekomsten av Salmonella i flocken.

När en ny djurägare och/eller ett nytt djurutrymme ansluts till programmet utförs ett kontrollbesök på anläggningen av en kontrollveterinär. Vid besöket kontrolleras att alla bestämmelser för anslutning avseende utformning av byggnader, utrymmen för djur, hygienrutiner, hantering av foder, vatten, gödsel, biprodukter och salmonellaprovtagning enligt programmet följs. I sedan tidigare anslutna anläggningar utförs årligen ett besök då man kontrollerar att hygienrutinerna följs.

Djurhållaren ska på begäran lämna tillträde åt kontrollsektionen och de personer som arbetar inom kontrollprogrammet i fält. Tillträde ska kunna ske till samtliga områden och anläggningar där djur hålls och platser där kadaver och avfall med mera finns och som kan sprida smitta eller för övrigt har betydelse för kontrollprogrammet. Djurhållaren ska medverka till att dessa får del av samtliga handlingar och uppgifter som kan vara av betydelse för verksamheten i kontrollprogrammet.

Djurhållaren ska på begäran lämna tillträde åt Jordbruksverket till samtliga områden och anläggningar där djur hålls och platser där kadaver och avfall med mera finns och som kan sprida smitta eller för övrigt har betydelse för kontrollprogrammet. Djurhållaren ska medverka till att kontrollmyndigheten får del av samtliga handlingar och uppgifter som kan vara av betydelse för verksamheten i kontrollprogrammet.

Kontrollorganisationen kan efter hörande av nämnden även bevilja anslutning av andra typer av produktionsformer.

5. Begränsning av ekonomiskt ansvar gentemot djurägare

Kontrollorganisationen eller kontrollsektionen påtar sig ej något ekonomiskt ansvar gentemot djurägare beträffande dennes möjligheter att erhålla ersättning enligt försäkringsavtal vid inträffat fall med salmonellainfektion.

6. Rapportering till Jordbruksverket och länsstyrelser samt övrig rapportering

Kontrollsektionen rapporterar via kontrollorganisationen årligen till Jordbruksverket, senast tre månader efter avslutat verksamhetsår. Rapporten ska innehålla antalet besättningar anslutna till programmet och resultat av kontrollverksamheten.

Kopia av rapporten, inklusive uppgifter om anslutna besättningarnas identitet, ska sändas till länsstyrelsen i de län där verksamhet bedrivs.

Kontrollsektionen ska via kontrollorganisationen under löpande verksamhetsår på begäran lämna uppgifter om anslutna besättningar och resultat av kontrollverksamheten till Jordbruksverket och länsstyrelsen.

Vid allvarliga brister rapporterar kontrollveterinären direkt till kontrollsektionen. Enklare anmärkningar ska anges på den årliga rapporten till kontrollsektionen. Detta gäller även anmärkningar som åtgärdats innan rapporteringsperiodens slut.

De årliga rapporterna ska sammanställas och relevanta anmärkningar ska följas upp vid nästkommande års utbildningstillfälle och nämndsmöte. Avstämning avseende anmärkningar ska även ske med ansvarig för Svensk Fågels Djuromsorgsprogram.

7. Journalföring

7.1 Register över anslutna besättningar

Kontrollsektionen för register över anslutna besättningar i ett särskilt dataregister. Registret innehåller identitetsuppgifter på djurägaren, adress och telefonnummer, produktionsplatsnummer med GIS koordinater, produktionstyp, datum för anslutning, datum för utförda inspektioner och övriga för kontrollen nödvändiga uppgifter. Anslutningsblanketten och dess bilagor, journal över genomförda inspektioner och andra handlingar, arkiveras elektroniskt hos kontrollsektionen.

I enlighet med Dataskyddsförordningen ska djurägaren lämna sitt samtycke till registreringen. Samtycket lämnas i anslutningsblanketten.

7.2 Jordbruksverkets Anläggningsregister

Anslutning till anläggningsregistret kontrolleras vid veterinärens årliga besök. Anläggningsnummer anges i rapporten till kontrollsektionen.

8. Information om programmet

Kontrollorganisationen ska informera om Smittskyddsprogrammet via rapporter och särskilt informationsmaterial som tillhandahålls och distribueras till kyckling- och kalkonbesättningar, veterinärer samt berörda myndigheter.

Programmet ska även kunna redovisas i samband med utbildningsdagar, branschens medlemstidning och via digital kommunikation.

9. Ändringar i och komplettering av riktlinjerna

Kontrollorganisationen ska, efter samråd med nämnden, vid behov föreslå att Jordbruksverket godkänner ändringar och kompletteringar av dessa plan och riktlinjer.

1. Sanktioner vid överträdelser av bestämmelserna

En besättning kan uteslutas ur programmet om inte bestämmelserna enligt plan och riktlinjer följs. Djurhållare som utesluts kan återanslutas efter ny ansökan, inbesiktning och godkännande. De brister som innebar uteslutning ska då vara åtgärdade.

2. Tillämpning av förvaltningslagen

Kontrollorganisationen förbinder sig att i frågor som rör programmet tillämpa Förvaltningslagens regler i frågor om parts rätt att få del av uppgifter så som: jäv, motivering av beslut, underrättelse av beslut samt överklagande av beslut rörande kontrollen.

Kontrollorganisationens beslut ska vara skriftliga och innehålla en utförlig redovisning av de uppgifter och skäl som ligger till grund för besluten samt uppgift om vilka som deltagit. I de fall som kontrollorganisationens beslut går en klagande emot ska denne, när beslutet delges, erhålla upplysningar om följande förhållanden:
- att beslutet kan överklagas om klaganden anser att registreringen eller handläggningen av ärendet eller frågan ej har skett i enlighet med gällande kontrollprogram eller förevarande åtgärdsplan,
- att överklagandet ska ske till Jordbruksverket i enlighet med 19 § lagen (2006:807) om kontroll av husdjur m.m. och
- vad en klagande har att iakttaga, enligt 2 § lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter, för att ett överklagande ska kunna upptas till prövning.

Bestämmelser för anslutning

Kapitel 1 *Definitioner*

anläggning: ett eller flera hus som inrymmer fjäderfä vilka är geografiskt koncentrerade till en enhet. Till anläggningen räknas även husens närmaste omgivning,
ansvarig djurskötare: en djurskötare som utsetts av djurhållaren/ägaren att ansvara för verksamheten vid anläggningen och att villkoren enligt dessa föreskrifter efterlevs,
avelsdjur: de djur som finns i de bakomliggande produktionsleden till de djur som ska födas upp till slaktkyckling eller slaktkalkon
delad slakt: slakt av fjäderfä från en djuromgång där slakten sker under en tid överstigande 10 dagar,
desinfektion: en genom fysikaliska eller kemiska metoder utförd reduktion av antalet bakterier till en sådan nivå att infektion ej uppstår.
djuromgång: de djur som befinner sig i ett djurutrymme under tiden från det att det första djuret satts in till dess att det sista djuret lämnat utrymmet,
djurutrymme: utrymme avsett för fjäderfäuppfödning eller äggproduktion och som är skilt från annat utrymme genom hela och täta väggar, golv och tak
far- och morföräldradjur: fjäderfä avsedda för produktion av föräldradjur,
fjäderfä: matfågel för slakt eller avel för sådan produktion,
förrum: rum, genom vilket inpassering till eller utpassering från djurutrymme ska ske via en hygiengräns. Rummet är även avsett för förvaring och byte av skyddskläder samt för personlig rengöring,
förrummets orena del: den del av förrummet som är belägen mellan ytterdörren och hygiengränsen,
förrummets rena del: den del av förrummet som är belägen mellan hygiengränsen och djurutrymmet,
föräldradjur: fjäderfä avsedda för produktion av bruksdjur,
hus: byggnad avsedd för fjäderfäuppfödning eller äggproduktion, bestående av ett eller flera djurutrymmen och förrum,
hygiengräns: en bänk eller annan avgränsning som sluter tätt vid golvet och som är minst 40 cm hög och avdelar förrummet i en ren del mot djurutrymmet och en oren del mot ytterdörren,
kläckerikapacitet: det antal kläckägg i ett kläckeri som kan ruvas samtidigt,
metoden "allt in - allt ut": insättning av en ny djuromgång i ett djurutrymme efter det att utrymmet har tömts på en tidigare omgång samt rengjorts och desinfekterats enligt bestämmelserna i dessa föreskrifter, samt
rengöring: noggrann mekanisk rengöring och våtrengöring om inte annat anges.

Kapitel 2 ANSLUTNING

1§ Anslutning till kontrollen är frivillig och får ske av fjäderfäbesättningar av bruks- eller avelsdjur avseende kycklingar och kalkoner och av kläckerier för dessa. För djurägare anslutna till branschorganisationen Svensk Fågel är programmet obligatoriskt.

För anslutning krävs att villkoren i dessa plan och riktlinjer är uppfyllda, att samtliga föregående produktionsled i Sverige är anslutna till smittskyddskontrollen samt att fjäderfä vistats i berörda djurutrymmen och, vid bakteriologisk provtagning enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2007:19, saknummer K 104) om obligatorisk salmonellakontroll av fjäderfän, befunnits vara fria från salmonellainfektion.

2 § Ansökan om anslutning till kontrollen ska göras till Svensk Fågel på en särskild blankett som finns på www.svenskfagel.se

3 § Även andra slag av fjäderfäbesättningar än de i 1 § nämnda kan efter särskilt medgivande få anslutas till kontrollen. Vid sådan anslutning kan kontrollorganisationen besluta om särskilda villkor för medverkan i kontrollen.

4 § Förändringar av byggnader, som kräver prövning enligt 6 kap. 1 § djurskyddsförordningen (2019:66), ändrade ägareförhållanden och andra uppgifter om besättningen, som legat till grund för anslutningen som t.ex. förändringar beträffande byggnadernas utformning, ska snarast anmälas till kontrollorganisationen.

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Kapitel 3 HUS OCH ANLÄGGNING

1 § På en ansluten anläggning ska gårdsplanen och den närmaste omgivningen vara ren och välstädad utan skräp eller vildvuxet gräs.

2 § Varje hus ska innehålla minst ett förrum med hygiengräns och ett eller flera djurutrymmen. I hus ska god ordning råda så att daglig städning men också en eventuell sanering vid sjukdomsutbrott underlättas. Annan verksamhet än fjäderfähållning i enlighet med dessa plan och riktlinjer får inte förekomma i förrum eller djurutrymme.

3 § Ytterdörrarna på ett hus ska hållas låsta och vara försedda med en skylt som upplyser om att det är förbjudet för obehöriga att gå in.

4 § Ett hus och lokalerna i detta ska vara utformat och i sådant skick att smågnagare och vilda fåglar inte kan komma in.
Ventilationen ska vara så konstruerad att vilda fåglar inte kan komma åt att förorena in i djurutrymmet genom ventilationskanalerna.
Alla intag av luft ska vara nätförsedda och taktrummor försedda med huvar eller annat hinder som gör att vilda fåglar inte kan förorena djurutrymmet. Vertikala uttag för luft på tak som inte har kontinuerlig utsug av luft bör också förses med lämpligt konstruerade huvar eller hinder.

5 § Markområdet inom två meter runt ett hus ska hållas fritt från föremål (frizon). För kyckling och kalkonstallar får frizonen vara bevuxen med kortklippt gräs.

6 § Marken närmast ytterdörrar och portar för in- och utlastning som leder in till djurutrymmen ska vara hårdgjord och bestå av en lätt rengörbar platta på en yta av minst två meter rakt ut från dörren och en meter på vardera sidan om denna. Dessa plattor ska vara konstruerade så att vatten rinner av och inte samlas på dem.

7 § Inom anläggningen men utanför djurutrymmen bör det finnas ett kylt utrymme för tillfällig förvaring av de döda djur som ska provtas eller sändas till laboratorium och ett av kontrollveterinären godkänt utrymme för undersökning av skadade, sjuka eller döda djur.

8 § På en till smittskyddskontrollen ansluten anläggning får endast hållas fjäderfän vilka står under kontroll enligt dessa plan och riktlinjer.

Kapitel 4 FÖRRUM OCH DJURUTRYMMEN

Förrum

1 § I förrum ska det finnas en hygiengräns. Hygiengränsen ska vara placerad så att den alltid måste passeras före respektive efter vistelse i ett djurutrymme.
Finns i ett hus flera djurutrymmen med gemensamt förrum ska hygiengränsen placeras i förrummet i direkt anslutning till ingången till respektive djurutrymme eller vid ingången till det gemensamma förrummet.

2 § I förrummets orena del vid ingången till huset ska det finnas en särskild plats för förvaring av ytterkläder och skor samt en förvaringsplats för journaler. I förrummets rena del ska det finnas en särskild plats för förvaring av skyddskläder och för på- och avklädning av dessa. I anslutning till hygiengränsen ska det också finnas tvättställ med rinnande varmt och kallt vatten, flytande tvål och pappershanddukar. Handtvätt ska alltid ske i anslutning till passage av hygiengräns.

3 § Särskilda skyddskläder och skodon ska finnas för användning i djurutrymme. Djurutrymmet får inte beträdas utan denna utrustning. Skyddskläder och skor ska hållas tillfredsställande rena.

Tillfälliga besökare kan använda skyddskläder och skoskydd av hållfast engångsmaterial.
Skyddsutrustning ska tillhandahållas av djurhållaren.

Byte av skyddskläder och skor eller skoskydd ska ske vid passering av hygiengräns. Om ett förrum är gemensamt för flera djurutrymmen, och hygiengränsen är placerad vid ingången till det gemensamma förrummet, ska byte av skor eller skoskydd även ske vid ingången till varje djurutrymme.

4 § Sällskapsdjur får inte vistas innanför hygiengräns.

Djurutrymme

5 § I varje djurutrymme ska finnas;
1. en dörr, för personal m.fl., som leder till förrummet,
2. en port som är avsedd för in- och utlastning av djur, golvströ och gödsel.
3. separata system för ventilation, foderförsörjning och lågtrycksdelen av vattensystemet.
4. ett monterat och godkänt fast genomföringsrör för gasinsläpp. Monteringen ska vara godkänd av det företag man planerar att anlita vid ett eventuell behov av stallavlivning.

Fodersilo och den slutna delen av fodersystemet får dock vara gemensam för flera djurutrymmen.

6 § I varje djurutrymme ska golvet, taket, väggarna, fönstren och dörrarna vara hela och täta samt lätta att rengöra och desinfektera. All inredning ska vara av material som är lätt att rengöra och desinfektera.
Slitage i form av sprickor i golv eller omålat trä åtgärdas i samband med krav på sanering.

Avlopp ska vara försett med vattenlås eller tättslutande lock. Saknas avlopp ska vatten kunna ledas ut via gödselkulverten till gödselbassängen eller på annat sätt kunna pumpas ut via ett slutet system till sådan tank eller anläggning som avses i 6 kap. 4 §.

7 § Verktyg eller annan utrustning som rutinmässigt används inne i ett djurutrymme ska användas endast i detta djurutrymme..

Verktyg och utrustning som används i olika djurutrymmen ska rengöras och desinfekteras före och efter användandet i varje djurutrymme.

8 § Innan en djuromgång placeras i ett djurutrymme ska hela utrymmet, med all inredning och utrustning och alla där befintliga redskap, samt förrum och biutrymmen, vara noggrant rengjorda och därefter desinfekterade.

Reparationer och ändringar i ett djurutrymme ska utföras innan utrymmet desinfekteras. Sedan djurutrymmet desinfekterats och fram till dess att djuren levererats till slakt får inte maskiner, redskap eller annan utrustning föras in i djurutrymmet utan föregående desinfektion. Strömedel får dock föras in utan föregående desinfektion.

Kapitel 5. FODER OCH FODERHANTERING

1 § Utfodring av djur får endast ske med foder som värmebehandlats för att avdöda salmonellabakterier.

Utan hinder av bestämmelsen i första stycket får dock utfodring ske med ej värmebehandlad torkad spannmål enligt de villkor som anges i bilaga 1.

2 § Foder och foderråvaror ska förvaras i silo eller på annat sätt säkrat mot nederbörd, fåglar, gnagare och andra föroreningar. All foderhantering ska ske så att foderspill undviks. Om foderspill ändå uppstår ska det snarast avlägsnas.

3 § Fodersilo ska vara försedd med manlucka eller motsvarande. (Luckan ska vara lätt att öppna och placerad så att risken för kondensbildning minimeras). Silon och utmatningsanordningar ska vara placerade och konstruerade så att det är enkelt att rengöra och desinfektera dem
Fodersilo som är placerad utomhus ska vara placerad på ett hårdgjort underlag, som ska hållas rent.

4 § Vid nyinstallation eller byte av fodersystem får endast sådana system användas som har hela rena ytor som minimerar risken att foderdamm fastnar och som är lätta att rengöra effektivt utan vatten och lätta att desinfektera.

5 § En fodersilo får användas för försörjning av flera djurutrymmen. Förflyttning av foder mellan två silos ska dokumenteras och måste ske så att inget foder kommer i kontakt med marken eller plattan eller på annat sätt kontamineras.

6 § Då en djuromgång tagits ur ett djurutrymme och innan en ny sätts in ska:

1. öppna fodersystem tömmas, rengöras och desinfekteras,
2. slutna fodersystem tömmas, öppnas, rengöras och desinfekteras på de ställen där det föreligger risk för att foder ansamlas (rörsystem).

Silo ska inspekteras och vid behov rengöras mellan varje omgång.

Kapitel 6 VATTEN OCH VATTENHANTERING

Dricksvatten

1 § Dricksvatten ska provtas årligen och vattnet ska vara tjänligt avseende bakterieinnehåll enligt ”Livsmedelsverkets råd om enskild dricksvattenförsörjning” . Undantag från årlig provtagning får göras om kommunalt vatten används.

2 § Dricksvattensystemet ska vara konstruerat så att det är enkelt att spola igenom, att noggrant göra rent och att desinfektera.

3 § Då en djuromgång tagits ut ur djurutrymmet och innan en ny sätts in ska hela lågtrycksdelen av vattensystemet göras rent och desinfekteras.

Avloppsvatten

4 § Avloppsvatten från ett djurutrymme ska, om det inte är anslutet till allmän VA-anläggning, ledas till en tank som kan hanteras utan risk för smittspridning, eller ledas ut via gödselkulverten till en gödselbassäng alternativt via infiltrationsanläggning och grusbädd. Hantering av avloppsvatten ska vara godkänd av tillsynsmyndigheten.

Kapitel 7 GOLVSTRÖ, GÖDSEL OCH GÖDSELHANTERING

1 § Strömedel ska vara väl skyddat mot förorening både under transport och förvaring. Förvaring av strö ska ske i särskilt utrymme väl skilt från djurhållning och gödselplats. Strö för innevarande grupp kan förvaras i djurutrymmet.

2 § Halm från en åker som har gödslats med gödsel från gård eller anläggning där salmonellasmitta konstaterats hos något djur under det föregående eller innevarande året får inte användas som strömedel.

3 § När en djuromgång tagits ut ur ett djurutrymme ska ströbädden snarast avlägsnas därifrån så att spridning av eventuell smitta inte kan ske.

Kapitel 8 PERSONAL OCH BESÖKARE

1 § Förutom djurägare och ansvarig djurskötare äger endast nedan uppräknade personalkategorier tillträde till hus:

1. djurskötare,
2. kontrollveterinär,
3. konsulent/rådgivare,
4. servicepersonal, samt

5. personal för in- och utlastning av djur samt,
6. representanter för myndigheter som utför kontroll eller tillsyn av verksamheten.

Andra personer får medges tillfälligt tillträde. Sådant medgivande får lämnas av djurägare eller ansvarig djurskötare. Alla besökare ska registreras i en besöksjournal.

Djurhållaren ska på begäran lämna kontrollsektionen och kontrollveterinären tillträde till samtliga områden och anläggningar där djur hålls och platser där kadaver, ägg, foder och avfall som kan sprida smitta finns. Djurhållaren ska medverka till att dessa får del av samtliga handlingar och uppgifter som kan vara av betydelse för kontrollverksamheten.

Den som utför transporter av foder eller ägg får inte medges tillträde till djurutrymmen. Samtliga besökare har att följa av kontrollveterinären utfärdade hygienregler för besökare.

2 § Varje enskild personals arbetsuppgifter ska koncentreras till så få djurutrymmen som möjligt.

3 § Endast personal som inte hanterar fjäderfä eller andra fåglar utanför anläggningen får arbeta med avelsdjur eller kläckägg på kläckeri.

4 § Personal som sköter avelsfjäderfä eller arbetar i kläckeri ska vid nyanställning, efter utlandsvistelse utanför Norden eller efter diarrésjukdom, genomgå faecesprovundersökning med avseende på salmonella. Denna undersökning ska utföras inte senare än första arbetsdagen efter återinträde i tjänst.

Om salmonella påvisas vid sådant prov får berörd person inte sköta avelsfjäderfä eller arbeta i kläckeri innan kontrollveterinär i samråd med smittskyddsläkare anser att risk för smittspridning inte längre föreligger.

5 § Den som vistas inom en anläggning ska informeras om skyldigheten att följa de bestämmelser om hygien som följer av dessa plan och riktlinjer eller av de hygienanvisningar som kontrollveterinären utfärdat.

Kapitel 9 ÖVRIGA BESTÄMMELSER OM HYGIEN, PROVTAGNING, JOURNALFÖRING M.M.

1 § Insättning av djur i ett djurutrymme ska alltid ske enligt metoden "allt in - allt ut".

2 § Från varje djuromgång ska prover tas och sändas till laboratorium för bakteriologisk undersökning avseende salmonella.

När och hur provtagningar ska ske framgår av Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2007:19) om obligatorisk salmonellakontroll av fjäderfä, K 104. Prov ska sändas till svenskt veterinärmedicinskt laboratorium ackrediterat för salmonellaanalys. För typning och konfirmering av prov finns särskilda bestämmelser.[1]

Provtagning utförs av kontrollveterinär vid anslutning samt vid årligt inspektionsbesök. Vid övriga tillfällen kan kontrollveterinär delegera provtagningen till djurägare/ansvarig djurskötare. Veterinär ska i sådana fall på plats ha förvissat sig om att djurägare/ansvarig djurskötare kan sköta provtagning samt insändandet av prover på ett tillfredsställande sätt.

Bedöms delegering enligt första stycket inte kunna ske ska all provtagning utföras av kontrollveterinär.

Djurhållaren ska då misstanke om salmonella uppstår omgående kontakta en veterinär.

2 a § Om en djuromgång flyttas från ett djurutrymme till ett annat kan kontrollorganisationen besluta att ytterligare provtagning ska ske på denna djuromgång. Djurhållaren ska underrätta kontrollveterinären om sådan flyttning som avses i detta stycke.

[1] Se Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:2 med ändring 2014:34, K 102) om bekämpning av salmonella hos djur.

Vad som anges i första stycket gäller inte i de fall då flyttningen innebär att djuren kommer att tillhöra en ny djurkategori.

3 § Alla redskap och annan utrustning samt alla maskiner som används i djurutrymmet ska vara av material och utformade så att de är möjliga att tvätta och desinfektera.

4 § Regelbunden skadedjursbekämpning ska utföras av personal som har behörighet att hantera bekämpningsmedel av klass 1 SO.

4 a § Material såsom gödsel, foderrens, animaliskt avfall eller annat material som kan överföra smitta får inte föras till en anläggning.

5 § Kontroll av förekomst av döda eller sjuka djur ska ske minst två gånger per dygn.
Döda eller sjuka djur som påträffas ska genast avlägsnas från djurutrymmet.

6 § Vid onormalt hög dödlighet eller andra tecken på försämrat hälsotillstånd hos djuren ska kontrollveterinären eller annan veterinär snarast underrättas.

7 § Döda djur som ska destrueras ska tas ut ur och förvaras utanför djurutrymmet på ett smittskyddsmässigt säkert sätt i avvaktan på att hämtas för destruktion. Döda djur får destrueras lokalt i värmepanna efter godkännande av Jordbruksverket. Efter hantering av döda djur ska händer tvättas och eventuell utrustning rengöras. Bestämmelserna innebär att hanteringen sker vid en destruktionsanläggning alternativt godkänd förbränningsanläggning[2]

8 § När fjäderfä behandlas med läkemedel eller vid annan behandling ska djurhållaren dokumentera följande uppgifter

1. datum och klockslag för behandlingen,
2. flockens identitet och antal djur,
3. ålder på djuren och uppskattad vikt
4. diagnos eller anledning till behandling,
5. läkemedlets namn, dosering och behandlingssätt,
6. behandlingstidens längd,
7. karenstid,
8. namn på förskrivande veterinär, samt namn på den som utfört behandlingen.
9. i förekommande fall tillverkare av foder som innehåller läkemedel

Dokumentationen kan göras genom att veterinärens besöksjournal sparas, förutsatt att denna innehåller de begärda uppgifterna. Journalen ska sparas i 5 år. Den årliga rapporten enligt 2.1 ska innehålla uppgift om eventuell läkemedelsanvändning.

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

Kapitel 10 KLÄCKERI

1 § Ett kläckeri ska hållas så avskilt från annan djurhållning att risken för smittspridning görs så liten som möjligt.

2 § Kläckerilokal ska ha separata utrymmen för

1. mottagning och desinfektion av inkommande ägg,
2. lagring av ägg,
3. ruvning,
4. kläckning,
5. könssortering och packning av daggamla djur,

[2] Djurkadaver och annat animaliskt avfall ska hanteras i enlighet med Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84 med ändring 2014:43, K 14) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och människor.

6. uttransport av kycklingar,
7. disk och rengöring, samt
8. förråd för kartonger och annat emballage.

3 § Rum som används för inpassering till eller utpassering från kläckerilokal ska innehålla en hygiengräns. Hygiengränsen ska ha samma utformning och funktion som den i förrummet. Den "rena" delen ska vara vänd mot kläckerilokal. Rummet är även avsett för förvaring och byte av skyddskläder samt för personlig rengöring.

Byte av skyddskläder och skor eller skoskydd ska ske vid passering av hygiengräns.

4 § Kläckerier ska hålla god hygienisk standard vilket ska kontrolleras av kontrollveterinären. Mycket god ordning ska råda.

5 § Efter det att äggen har desinfekterats ska undertryck råda i varje utrymme som ligger senare i hanteringskedjan än det föregående, d.v.s. ventilationen vara så konstruerad att luften ska gå i samma riktning som ägg och kycklingar. Dörrarna mellan olika utrymmen ska hållas stängda.

6 § Ägg ska desinfekteras i sina ruvbrickor innan eller vid inläggning i ruvare och på dagen före beräknad kläckning. Det desinfektionsmedel som används ska ha god bakteriedödande effekt.

7 § I utrymme för ruvning av ägg ska ruvare och ruvbrickor rengöras och desinfekteras omedelbart efter det att äggen överförts till kläckare.

Kraven i första stycket gäller inte ruvare med s.k. kontinuerlig ruvning. Sådana ruvare ska rengöras och desinfekteras minst en gång per år.

8 § Minst en gång årligen ska varje utrymme i kläckerilokal rengöras och desinfekteras. Dock ska utrymme för kläckning samt kläckare med tillhörande utrustning rengöras noggrant och desinfekteras efter varje kläckningsomgång.

9 § Den som hanterar ägg eller nykläckta djur ska ha rena skyddskläder. Före varje nytt arbetsmoment ska händer och armar tvättas noggrant och desinfekteras.

10 § Könssortering ska ske i ett särskilt utrymme där det finns tvättanordning med rinnande varmt och kallt vatten och medel för handdesinfektion. Utrustning som används vid könssortering ska desinfekteras före och efter användningen.
Könssorterare får inte beträda andra delar av anläggningen än sorteringsrum och personalutrymmen.

11 § Transportlådor av annan typ än engångstyp ska vara av material som är lätt att rengöra samt vara rengjorda och desinfekterade innan kycklingar sätts ner i dem.
Rengjorda lådor avsedda för leveranser av kycklingar får inte förvaras eller hanteras tillsammans med inkommet begagnat emballage innan detta gjorts rent.

Kläckbackar får utan rengöring användas för transport endast av sådana kycklingar som är kläckta i backarna. Sådana kläckbackar ska rengöras och desinfekteras innan de åter förs in i kläckerilokal.

12 § En kläcknings- och leveransjournal ska föras. Av denna ska kunna utläsas från vilken djurgrupp varje leverans härstammar och mottagaren av denna. Kläcknings- och leveransjournal ska sparas i minst två år.

13 § På fordon som används för transport av ägg och kycklingar ska lastutrymmet vara lätt att rengöra. Lastutrymmet och den utrustning som ska återanvändas ska rengöras och desinfekteras omedelbart efter varje avslutad ägg- och kycklingtransport.

Kapitel 11 UPPFÖDNING AV AVELSDJUR

1 § Insättning i djurutrymme ska ske enligt metoden "allt in - allt ut". Finns flera djurutrymmen i samma hus ska metoden "allt in - allt ut" gälla för hela huset.

Kapitel 12 AVELSDJUR FÖR ÄGGPRODUKTION

1 § Insättning i djurutrymme ska ske enligt metoden "allt in - allt ut". Finns flera djurutrymmen i samma hus ska metoden "allt in - allt ut" gälla för hela huset. Olika generationer avelsdjur får inte sättas in i samma hus.

2 § För ägghanteringen ska det finnas lämpliga utrymmen för sortering, desinfektion och lagring. Dessa utrymmen ska alltid hållas rena. Det innebär bl. a. rengöring och desinfektion vid behov.

3 § Sorteringen av ägg ska ske i ett särskilt rum, eller i förrummet på en för detta ändamål avsedd plats.

Desinfektionen av ägg ska ske i ett särskilt desinfektionsrum, eller på en för detta ändamål särskilt avsedd plats i lagrings- eller förrummet.

Lagringen av ägg ska ske i ett särskilt lagringsrum. Lagringsrummet bör ha en dörr som leder direkt ut ur huset men om en sådan dörr saknas ska det finnas rutiner för hur ett godtagbart smittskydd ska upprätthållas.

Dörrarna mellan de olika utrymmena ska hållas stängda.

4 § Värpredena ska hållas rena. Löst redesmaterial ska bytas och löstagbara redesmattor ska rengöras vid behov.

Äggen ska samlas in minst en gång per dygn och så snart efter äggläggningen som möjligt.
Korgar eller motsvarande utrustning för insamling av ägg ska vara av material som är lätt att rengöra och desinfektera. Utrustningen ska hållas ren och desinfekteras vid behov.

5 § Efter insamlingen av äggen ska de snarast sorteras och därefter desinfekteras. Det desinfektionsmedel som används ska ha god bakteriedödande effekt. Om detta inte är möjligt ska äggen hämtas dagligen och desinfekteras på kläckeriet.

6 § Kraftigt smutsade ägg får inte användas som kläckägg. Lindrigt smutsade ägg får användas som kläckägg enligt anvisningar från kontrollveterinären.

7 § Efter desinfektion av äggen ska de placeras i lagringsutrymmet. I detta får enbart finnas desinfekterade ägg och desinfekterad utrustning om inte desinfektion sker där.

Sker desinfektionen av ägg på särskild plats i lagringsutrymmet ska hela lagringsutrymmet desinfekteras i samband med desinfektionsbehandlingen av äggen.

8 § Återanvändning av äggbrickor får endast ske efter tvätt och desinfektion.

9 § Journaler ska föras. Av dessa ska framgå äggproduktionens storlek, dödligheten bland djuren, utförd bakteriologisk salmonella provtagning och resultat av provtagningen. Journaler ska sparas i minst två år.

10 § I hus för äggproduktion med utrustning för transport av ägg gemensam för flera djurutrymmen ska
1. särskild uppmärksamhet ägnas hygien, rengöring och desinfektion av gemensam utrustning, och
2. vid ny- och ombyggnad, ska utrustningen för transport av ägg vilken ska vara gemensam för flera djurutrymmen placeras utanför dessa.

Kapitel 13 KYCKLING OCH KALKON

1 § Ett djurutrymme får användas för växelvis uppfödning av kycklingar och kalkoner.

2 § Finns flera djurutrymmen i samma hus ska metoden "allt in - allt ut" gälla för hela huset.

3 § Enbart djur från samma kläckeri får hållas inom samma djurutrymme. Kontrollveterinär kan medge undantag från detta krav då det gäller utsorterade föräldradjur eller i undantagsfall även av kycklingar från andra kläckerier. Ursprung för samtliga kycklingar ska journalföras.

Kapitel 14 TRANSPORT AV FJÄDERFÄ

1 § Transportbilar måste vara rena och desinfekterade före lastning av kycklingar.

2 § Förare och personal som lastar ska iaktta smittskyddsregler. Rena skyddskläder och skor vid arbetets start och byte mellan gårdar.

Körschema ska planeras ur smittskyddssynpunkt. Levereras daggamla till två anläggningar på samma resa bör den som redan har djur på gården besökas sist. Tomlådorna från första gården bör hämtas på returresan.

3 § Vid leverans av daggamla kycklingar måste förare och personal som lastar iaktta smittskyddsregler. Rena skyddskläder vid arbetets start och byte av skyddskläder mellan gårdar. Föraren måste byta skodon när han går upp på flaket för att lossa transportlådorna. Djuren rullas fram till dörren och tas där emot av personal som tar in dem i djurutrymmet. Lådor/vagnar får inte rullas utomhus om inte underlaget noggrant rengjorts och desinfekterats. Om föraren går in i huset måste han byta skodon vid dörren. Extrapersonal som medverkar vid lossning på gården förses med skyddskläder och skodon och instrueras om hygienrutiner innan arbetet påbörjas.

Kapitel 15 UTESLUTNING UR KONTROLLEN

1 § En anläggning eller delar av en anläggning kan uteslutas från deltagande i kontrollen om inte dessa bestämmelser följs.

Kontrollorganisationen ska pröva frågor om uteslutning ur kontrollen.

Kapitel 16 ÖVRIGT

1 § Om särskilda skäl föreligger får nämnden medge undantag från dessa bestämmelser.

BILAGA 1

VILLKOR FÖR UTFODRING MED EJ VÄRMEBEHANDLAD SPANNMÅL

Utrustning för torkning, malning, krossning, transport och lagring av ej värmebehandlad spannmål ska, i förekommande fall uppfylla krav enligt nedan.

God allmän hygien ska iakttas i den anläggning där spannmål hanteras. Speciell vikt ska läggas vid att den allmänna ordningen och hygienen är av god standard.

I det fall delar av denna hantering sker vid annan gård eller foderanläggning ska hanteringen uppfylla samma krav som i denna bilaga. Detta ska framgå av säljarens egenkontrollprogram.

Odling och skörd av egen odlad spannmål

Gödsling får ske före sådd. Efter sådd får organisk gödsel användas senast 60 dagar före beräknad skörd.

Transport av egen odlad spannmål

Transport av spannmål ska ske i väl rengjorda vagnar. Spannmålen ska transporteras och hanteras så att fåglar och smågnagare inte kan förorena den. Vagnar måste täckas med väl rengjort kapell eller presenning. Transport ska ske i omedelbar anslutning till skörd. Efter skörd får spannmålen inte vara lagrad i öppen silo, på platta eller annan typ av planlagring.

Gårdsplan

Transportvägarna närmast spannmålsanläggningen måste ha god bärighet. Markområdet inom 2 m från spannmålsanläggningen ska hållas fri från föremål och växtlighet (frizon).
Frizonen får vara bevuxen med kortklippt gräs.

Torkanläggning

Innan den spannmål som ska användas för utfodring av fjäderfä tas in i anläggningen samt efter det att torkningen är avslutad ska anläggningen noggrant rengöras mekaniskt.

Mottagningsgrop för spannmål ska vara täckt då den inte används. Innan lossning av spannmål sker ska gropen vara mekaniskt rengjord och torr. Om fordon måste passera över gropen ska hjul rengöras mekaniskt innan överfart.

Elevatorgrop och elevatorbotten ska rengöras mekaniskt och vara torra innan spannmål lossas i gropen.

Horisontella transportörer ska vara mekaniskt rengjorda samt försedda med lock.

Alla fickor och silos för lagring av det aktuella spannmålspartiet ska vara mekaniskt rengjorda innan spannmålen lastas in.

Om rensmaskin används ska denna rengöras innan spannmålen rensas.

Silo och fickor ska vara täta samt fågel- och gnagarsäkrade. Silo och fickor i trä ska vara försedda med plåtskodda hörn. De ska vara lätt rengörbara och utan springor. Anläggningen ska ha lock. Luckor och rörgenomgångar ska vara täta(de).

Tillufts- och avluftningsrör med kanaler ska vara försedda med nät och konstruerade så att fåglar och gnagare inte kan förorena spannmålen. Ytor runt avluftningsrör (från tork, rensverk, fickor e dyl) ska hållas kontinuerligt rena.

Transport till hus ska i första hand ske i slutet system. Där så inte är möjligt får transporten endast ske i väl rengjorda och täckta vagnar och får inte ske i vagnar som används för transport eller spridning av gödsel.

För fläktar, skruvar eller dylikt som används för transport av spannmål till uppfödningshus gäller i tillämpliga delar samma hygieniska regler som ovan.

Anläggning för utfodring med ej värmebehandlad spannmål ska inspekteras regelbundet av sådan skadedjursbekämpare som anges i 9 kap. 4 §. Djurhållare/ansvarig djurskötare ansvarar för att aktiv bekämpning av småfåglar sker. Anläggningen ska vara så tät att tillträde för småfåglar försvåras. Riklig förekomst av fågelträck får inte förekomma.

Utrustning för malning eller krossning av spannmål

Utrustning för malning eller krossning av spannmål ska vara konstruerad som ett slutet system eller stå i ett utrymme som är fågel- och gnagarsäkrat. Utrustningen ska rengöras minst en gång per år. Om utrustningen inte ingår i ett slutet system ska uppsamling av spannmål ske till fodervagn eller transportsystem. Öppen fodervagn eller öppet transportsystem ska rengöras mekaniskt dagligen. Spannmål som hamnar på golvet ska kasseras.

Förvaringssilo

Silo för förvaring av hel spannmål ska uppfylla de krav som i 5 kap ställs på silo för förvaring av värmebehandlat foder.

Vågutrustning

Våg eller annan blandningsutrustning ska uppfylla de krav som ställs på silo för värmebehandlad spannmål och vara placerad på sådant sätt att risken för kondensbildning minimeras. Blandningsutrustning utanför själva djurutrymmet ska vara inbyggd. Kontroll avseende kondens- och kakbildning på insidan av utrustningen ska ske kontinuerligt. Våg- och blandningsapparatur ska rengöras efter varje utslaktning.